

Селанā эдл-ахун шим-шүүсиг элвджүүлхин төлā тасрхан угагъар ноолдхмн

РСФСР-н Барун-Ар үзгин об-
ластьсин болн автономн ре-
спубликсин селанā эдл-ахун
көдлāчирин, Ленинград балгъ-
сид 1957 джилн майн 22-т
болн совещань деер „āmн бол-
ла тоод мах, тос болн үс
гаргългъар, Америкин Соеди-
нени Штатсиг өбрхи джилмү-
дин эргцд күүцж авхмн“ гидж
келсн үр Н. С. Хрущевин үг,
одахн барт барлгддж гарла.

„Хө өсгльгиг болн ноос авл-
гиг цааранднь өсгдж-өргдж-
үүлжин тускар“ союзн болн ав-
тономн республиксин, крайсин,
областьсин болн райодин парти-
ийн, советск, селанā эдл-ахун
болн комсомольск органст,
МТС-н, совхозмудин директо-
румдт, колхозмудин ахлачн-
рт, колхозникүдт, совхозму-
л көдлāчирт болн селанā
эдл-ахун специалистирт илгā-
сн, КПСС-н Центральн Коми-
тетин болн СССР-н Министр-
мдин Советин бичг барт бас
барлгдла.

Эн хойр документс ик туудж-
ргч чинртā документс. Мал
өсгльгнā төрмүд күүцāлгнд,
малас гаргълж авдг шим-шүү-
сиг ик күүртāлдтā болгълж дел-
грүүлгнд, ноос, мах, үс элв-
джүүлгнд, партийн, советск
организацсд, селанā эдл-ахун
органст, эн халхар көдлāчирт
цуг көдлāчирин гарт эн хойр
документс ик күүчтā селмөнъ
болдж тусджацхана. Эн хойр
документсин ик чинринь оln-
āmтнд цāйлгълж, теднā седкл-
уханднь күүргдж, өдгā цагт
селанā эдл-ахун өмн тāvгддж-
āх төрмүдиг түүргār, сāйнар
күүцāлгнд теднā оньгит тус-
хадж, селанā эдл-ахун көдлā-
чирит улм ханьцуллгын—мана
партийн болн советск органи-
зацсин хооран саардшго төрнъ
болджана.

Эн деер заагдсн хойр доку-
ментс, селанā эдл-ахун цуг
көдлāчирин гарт, мах, үс, но-
с цааранднь улм икдүүлж
гаргългьнднь, дāйч програм-
нь болдж гарчана. Тер төлād,
селанā эдл-ахун көдлāчирин
өмн эн тууджргч документс
ямаран төрмүд тāvджанā, тууг
үкрч болгын, саалыч болгын,
хөбч болгын, селанā эдл-ахун
специалист болгын ик элдү
тодрха кевār медцхāх учрта.

Өдгā цагт селанā эдл-ахун
көдлāчирин өмн, КПСС-н Це-
нтральн Комитет болн Советск
правительств тāvджāх төрмү-
дин күүцлтин унъг-гол ухагъ-
инь тоолхла, тер төрмүд эрк
биш күүцāгдхинь санхла, эн
тоот, оln-āmтнā седкл байр-
лулгч, теднā омг өбдлүүлч
йөвдлмүд болджахнь мел ил.

Амн болгъна тоод мах, тос
улн үс гаргългър Америкин
Содинени Штатсиг өбрхи джи-
лмүдин эргцд күүцж авхмн
гисн, оln-āmтнā эдл-уушиг,
хот-хоолиг, үмсх-зүүхиг шид-
рк джилмүдин эргцд элвджү-
лдж, оln-āmтнā сā хāйльгын
болн тедниг амулнь джиргъ-

лтā болгългъна төлā зүткдж
ноолдлгын болджана.

Иим төрмүд күүцāлгнā учр-
зөвинь медсн оln-āmтс, тегād
чигн, Партъ болн Правитель-
ствин дуудврит үнн седклин
байртагъар тосдж, малин то-
ог өсгхин төлā, түүнās гар-
гългдг шим-шүүсинь элвджү-
лдж, оlnд күүртāлтā болгъхин
төлā, хоома седкл угагъар,
арднь ордж, ик шунллта ке-
вār ноолддж йөвцхана.

Сāн көдлмштā болдж тоол-
гдджах, өмн нүүрин тоод
йөвцхах, мана танъгъчин кесг
оln колхозмуд болн совхоз-
муд, бод мал болн хө өсгль-
гнā тускар, ноос гаргълж
авлгьиг икдүүлхин тускар,
урднь темдгддж авсн планму-
дан ода шинās шуудж, хā-
лāдж, ноос, тос, үс, мах
цааранднь улм элвджүүлхин
тускар бий деерāн онъгдан,
урдк-урдкасн өбдāн, шин
даалгъврмуд авч, батта амн
үгāн өгцхāдж, тер тоотан
оlnд ханлтта болгълж, лав-
тагъар, эркāн уга күүцāхин
төлā, чидлāн, эв-аргъан нөбл-
го, шундж ноолддж йөвцхāхнь
медлнā.

Эн джил мана танъгъчин
кохозмудар болн совхозму-
дар малин төлип өслтнь нур-
гълдж сāн болв, малин чинāн
чигн му биш. Хө киргългъ-
нās гарчах ноосн чигн, урдк
джилмүдлā дүүнъгцүүлхā, элād.

Эн тоотар ямаран кергүд
күүцāгдсинь авад хāтāхлā,
көдлмшāрнь үлгүр кедж ним
совхозмуд заах кергтā: дөрв-
дгч номертā совхоз, „Гашун-
ский“, „Лиманный“, „Сарна“,
нань чигн тини совхозмуд бас
бāйнā. Эдү мет колхозмуд
чигн бāйнā. Хоцрдж йөвцхā-
хнь чигн бāйцхāнā.

Селанā эдл-ахун көдлмшт,
мал өсгльгнā халхар, мана
колхозмудин болн совхозму-
дин көдлмшт дуту-дунд йөв-
длмуд ода чигн оln бāйнā.
Тер тоотиг түүргār уга кедж,
тос, үс, мах, ноос гаргългьиг
цааранднь улм икдүүлгын—
мана эндрк эрки төр.

Мана колхозмуд болн сов-
хозмуд, селанā эдл-ахун спе-
циалистир, чабанск бригад
болгын, үкрчир, хөбчир, саа-
льчир цугъарн мал өсгльгнā
төриг түүргār хагълхин учрт,
түүнās гаргълж авдг шим-
шүүсиг, оlnа эдлврит улм
элвджүүлхин эркд, эдн шинās
даалгъврмуд авцхадж, түүгāн
эрк биш күүцāхин төлā шундж
ноолдцхāхнь мел лавта бол-
джана.

Тегād Партин болн Прави-
тельстввин килмджин учрар,
өмгшргсн оln-āmтни өргм-
джиг толгъалдж, гарддж, пар-
тийн болн советск организацс,
мах, тос, үс, ноос, селанā эдл-
ахугъас гаргългдг нань чигн
оln зүсн шим-шүүсиг цааран-
днь чигн шинās улм өбдлүл-
хин төлā батта ноолда бүр-
дāцхāх зөвтā.